

zlomeným tágem — dosáhlo stupně, požadovaného tímto zákonem předpisem.

Jelikož pak skutkovými zjištěními napadeného rozsudku jsou kryty i náležitosti subjektivní stránky skutkové podstaty zločinu podle § 98 tr. z., vyžadující pachatelův úmysl bezprávně vynutiti násilím na někom, aby něco konal neb opominul, nebylo překážky, aby nejvyšší soud rozhodl hned ve věci samé, a to tím spíše, že nevyšly najevo okolnosti, poukazující k tomu, že se obžalovaní pokládali za oprávněny násilím překaziti svoje předvedení z důvodu trestné činnosti rozsudkem zjištěné.

Popřela-li tudíž zmateční stížnost v souzeném případě s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., že šlo o výkon služby podle § 81 tr. z., sluší jí přisvědčiti toliko potud, že skutek obžalovaným za vinu kladený byl nesprávným výkladem zákona uvažován podle trestního zákona, který se k němu nevztahoval (§ 281, čís. 10 tr. ř.). Bylo proto zmateční stížnosti v rozsahu tohoto důvodu zmatečnosti vyhověti jako odůvodněné a uznati, jak se stalo.

Dr. P o l á č e k.

LITERÁRNÍ ZPRÁVY

JUDr. Otakar P e t e r k a, **Pracovní právo**. Výklad přítomného stavu pracovního zákonodárství Knihovny právních a živnostenských příruček sv. 11. Nákladem Moravského nakladatelství B. Pištláka v Brně, Veverí 8, 1936, str. 135.

Příručka Peterkova se skládá ze dvou částí: v první z nich se pojednává o pojmu a významu pracovního práva a o jeho vývoji, v druhé je podán »přehled o pracovním právu, platném na začátku roku 1935«. Podle předmluvy jest jejím účelem informovat »zaměstnance i zaměstnavatele v hlavních rysech o jejich vzájemných právech i povinnostech«. Úvodní kapitoly byly pak vlastnímu výkladu předeslány »jedině za účelem důkladnějšího pochopení myšlenkových základů pracovního práva«. Podívejme se tedy, zdali autor vytčeného cíle vskutku také dosáhl.

Jak ukazuje již letmý pohled na obě úvodní kapitoly, užil autor při psaní své příručky pracovní metody zcela nemožné, již ani populární ráz jeho práce nemůže nijak ospravedlniti. Tak partie o pojmu pracovního práva (na str. 6—7) je bez udání pramene opsána takřka doslova z Háchova pojednání »Pracovní právo«, otištěného v Slovníku veřejného práva československého III, 423—424. Oddíl o vývoji pracovního práva pak je — pokud se zabývá dobou popřevratovou — namnoze jen neuměle upraveným výpisem z Dobiášovy stati o sociální politice Československé republiky v Slovníku národohospodářském, sociálním a politickém I, 534 n. I kdybychom totiž připustili, že populární příručka může

býti prostou kompilací, máme přece jen právo žádat, aby se v ní něco »popularisovalo«, t. j. aby se v ní netoliko přístupným a přehledným způsobem, ale také ve vlastním zpracování podávaly výsledky cizí odborné práce badatelské. Co však obsahuje příručka Peterkova, není — jak ještě i dále uvidíme — v podstatě nic jiného, než pouhopouhá snůška celých vět, ano i celých odstavců z rozličných cizích prací docela nahodile vytržených. Jest ovšem otázka, může-li o »myšlenkových základech pracovního práva« jiné poučovat, kdo se sám napřed lépe nepoučil.

Týž pracovní postup jeví se i v druhé části příručky. Autor je na svých pramenech tak závislý, že nedovede napsati takřka ani jedinou vlastní větu. Při tom naprostá nekritičnost v posuzování užívané literatury vedla ho k tomu, že čerpal bez ostychu i z práce hodnoty tak pochybné, jako je Polákovo Dělnické právo československé, o němž Hácha právem poznamenal, že »se svou tendenčností a způsobem argumentace vyřazuje z písemnictví ryze právníckého« (Slovník veřejného práva československého II, 1197). Ukážeme aspoň na tomto jediném jeho prameni, jakým způsobem svých předloh užíval.

Polák 131—132

Stávka může být namířena buď proti jedinému zaměstnavateli nebo proti většině zaměstnavatelů, případně proti Svazu zaměstnavatelů. Stávka může se dotýkati určitého odvětví výrobního, může však být vyhlášena pro všechna odvětví výrobní, v kterémžto případě mluvíme o stávce generální...

Aby zastavení práce mělo charakter stávky, musí se ho zúčastniti většina zaměstnanců nebo taková jich část, aby byla s to působiti na zaměstnavatele zastavením práce pro přijetí lepších podmínek pracovních...

Stávka může být organizována odborovou organizací nebo touto podporována a jí vedena, může však dojíti také ke stávce divoké, kde dělnictvo zahájilo stávku bez veškeré organizace a bez dorozumění s odborovou organizací...

Peterka 107—108

(Stávka.) Může být namířena buď proti jedinému zaměstnavateli nebo proti většině zaměstnavatelů, případně proti svazu těchto. Může se dotýkati určitého odvětví výrobního, může však být vyhlášena pro všechna odvětví výrobní, v kterémžto případě mluvíme o generální stávce. Aby však zastavení práce mělo charakter stávky, musí se ho zúčastniti většina zaměstnanců nebo taková jich část, která je s to působiti na zaměstnavatele zastavením práce pro přijetí lepších podmínek pracovních. Stávka může být organizována odborovou organizací nebo pouze odborovou organizací podporována a jí vedena, může však také dojíti ke stávce divoké, kde dělnictvo zahájí stávku bez veškeré organizace a bez dorozumění s odborovou organizací. Stávkou se pracovní poměr nezrušuje, ný-

Stávkou se nezrušuje pracovní poměr, nýbrž tento se pouze přerušuje, to znamená, pracovní poměr trvá asi tak jako při vysazení z práce, po skončení stávky nevzniká nový pracovní poměr mezi stávkujícími a zaměstnavatelem, nýbrž pokračuje se pouze ve starém poměru pracovním při změně pracovních podmínek tak, jak byly upraveny podle výsledku stávky. Pouze v tom případě, kdyby zaměstnavatel dal během stávky výpověď z práce stávkujícím, mohlo by se míti za to, že pracovní poměr byl tím zrušen...

Polák 438—439

Souhrn všech norem, vydaných státem na ochranu zdraví a bezpečnosti dělníků v práci, tvoří ochranné právo dělnické.

Ochrana pracovní omezuje smluvní volnost stran, ve skutečnosti však vůli zaměstnavatele jako činitele převážně určujícího pracovní podmínky a toto omezení děje se na prospěch druhé smluvní strany, t. j. dělníka.

Jest tudíž ochrana pracovní určitým korektivem škod vyplývajících z kapitalistické úpravy pracovního poměru, již dělnictvo nemůže podceňovati, neboť posiluje jeho postavení v boji za úplné zveřejnoprávnění pracovního poměru.

Ochranné zákonodárství pracovní má povahu kogentní, t. j. že nemůže býti ponecháno na vůli stran (zaměstnance nebo zaměstnavatele), aby mohl činiti nějaké odchylky od takovýchto ustanovení zákonných v neprospěch zaměstnance.

brž se pouze přerušuje, což znamená, že pracovní poměr trvá dále a že po skončení stávky nevzniká mezi stávkujícími a zaměstnavatelem nový pracovní poměr, nýbrž že se pokračuje při změně pracovních podmínek tak, jak byly upraveny podle výsledku stávky, ve starém poměru pracovním. Pouze v tom případě, kdyby zaměstnavatel během stávky dal stávkujícím výpověď z práce, mohlo by se míti za to, že pracovní poměr byl tím zrušen.

Peterka 90—91

Ochranné právo dělnické (v užším smyslu) tvoří souhrn všech norem, vydaných státem na ochranu zdraví a bezpečnosti dělníků v práci. Omezuje tak smluvní volnost stran, ve skutečnosti však vůli zaměstnavatele jako činitele, převážně určujícího pracovní podmínky, a toto omezení děje se na prospěch druhé smluvní strany, t. j. dělníka (zaměstnance). Je tedy ochrana pracovní určitým korektivem škod, vyplývajících z kapitalistické úpravy pracovního poměru, kterou nelze podceňovati, neboť postihuje postavení zaměstnanectva v boji za úplné zveřejnoprávnění pracovního poměru. Má povahu kogentní, t. j. nemůže býti ponecháno na vůli stranám, aby činily nějaké odchylky od takových ustanovení zákonných v neprospěch zaměstnanců, a obsahuje minimum ochrany práce zaměstnance v zájmu veřejném. Z povahy této veřejnosti pak

...obsahuje minimum ochrany práce dělníkovy a děje se tak v zájmu veřejném. Z povahy této veřejnosti vyplývá, že dělník, u něhož jest porušováno zaměstnavatelem některé ustanovení zákona o ochraně pracovní, nemůže přiměti zaměstnavatele k plnění těchto norem cestou soukromožalobní, nýbrž oznámením tohoto nedodržení neb překročení zákona povolaným veřejným institucím...

Veškerá ujednání mezi stranami, a to mezi dělníkem s jedné a zaměstnavatelem se strany druhé, odporují-li zákonným normám o pracovní ochraně, jsou neplatná a dělník není povinen k plnění ujednání, odporujících některému ze zákonných norem pracovní ochrany. V případě takovém, že by zaměstnavatel trval na pracovních podmínkách, jež jsou v odporu se zákonem o pracovní ochraně, není tento povinen práci předsevzít, při čemž má nicméně ve smyslu § 1155 obč. z. nárok na plnou náhradu mzdy, neboť v tomto případě jest mu v práci bráněno okolnostmi, jsoucími na straně zaměstnavatelově.

vyplývá, že zaměstnanec, u něhož jest porušováno zaměstnavatelem některé ustanovení zákona o ochraně pracovní, nemůže přiměti zaměstnavatele k plnění těchto norem cestou soukromožalobní, nýbrž oznámením tohoto nedodržení neb překročení zákona povolaným veřej. institucím. Proto veškerá ujednání mezi stranami, a to mezi zaměstnanci z jedné a zaměstnavatelem ze strany druhé, odporují-li zákonným normám o pracovní ochraně, jsou neplatná a zaměstnanec není povinen plniti takových ujednání, která odporují některému ze zákonných předpisů pracovní ochrany. V případě takovém, že by zaměstnavatel trval na pracovních podmínkách, jež jsou v odporu se zákonem o pracovní ochraně, není zaměstnanec povinen práci předsevzít, při čemž ovšem má ve smyslu § 1155 obč. zák. nárok na plnou náhradu mzdy, neboť v tomto případě jest mu v práci bráněno okolnostmi, které jsou na straně zaměstnavatelově.

A teď jeden příklad za mnohé, jak Peterka mechanicky přejímal, co se mu právě pod rukou namanulo. Polák na str. 439 píše o »dělníkovi, u něhož jest porušováno zaměstnavatelem některé ustanovení zákona o ochraně pracovní« a o něco dále o »pracovních podmínkách, jež jsou v odporu se zákonem o pracovní ochraně«. Normálně česky rozumějící člověk to chápe tak, že u nás máme zvláštní zákon o »pracovní ochraně«. Víme-li však, že zákon toho jména v československém právu neexistuje, mohli bychom si to vyložit snad jen tak, že Polák sám tímto názvem pojmenoval některý zákon, jehož titul mu nevyhovoval svou obšírností nebo nepřesným vystižením obsahu. Ale ani tak tomu není. Polák, který — mimochodem řečeno — projevuje ve vyjadřování neobratnost a nepřesnost opravdu neobvyklou, chtěl prostě v prvním případě říci »některé zákonné ustanovení o ochraně pracovní«, v druhém pak

»s některým zákonným ustanovením o pracovní ochraně«. S tím vším si však Peterka tuze hlavu nelámá a obojí místo, jak vidíme z druhé juxtaposice, opsal bez nejmenších rozpaků doslova.

Autor příručky, o níž zde referujeme, si však nedal ani tu práci, aby se probral Sbírkou zákonů a nařízení a přihlédl ke změnám, které nastaly po vyjití prací, jež mu byly předlohou. Tak neví na příklad nic o báňských inspektorátech (103), uvádí § 82 živnostenského řádu v původním jeho znění (70—71), není mu známo, že bylo volební období obojích našich závodních zastupitelstev prodlouženo (113, 115). Za takovéto »informace« zájemci vděční autorovi asi nebudou.

Z toho ze všeho je tedy vidět, že autor přistoupil k sepsání příručky s přípravou jen velmi chatrnou. Způsob, jakého užíval, když ze svých pramenů čerpal, svědčí pak o práci ledabylé. Proto nemohl být ovšem výsledek ani jiný, než jaký je, totiž bezduchá, mechanická kompilace.

Karel Š m í d.

D E N Í K

Hennerova cena. Právnická fakulta Karlovy university udělila cenu Hennerovu za r. 1935 ve výši 2000 Kč p. Františku Vackovi, faráři v. v. v Novém Strašecí, za článek Dějiny církevního desátku v Čechách a na Moravě, Časopis pro dějiny venkova XXII. 1935.

Druhý mezinárodní sjezd pro srovnávací pravovědu (Deuxième Congrès international de Droit comparé) bude se konati na pozvání holandské vlády ve dnech 4.—11. srpna t. r. v mírovém paláci v Haagu. Kongres pořádá Académie internationale de Droit comparé. Program jest rozdělen do pěti sekcí.

Sekce I. (obecná) A. Právní dějiny. 1. La théorie romaine de la responsabilité contractuelle. 2. La théorie de l'abus des droits dans la doctrine romaine. 3. La notion du juste prix et la théorie de la lésion énorme (origine histoire comparée). 4. L'influence réciproque du droit romain et du droit anglo-saxon. **B. Právo církevní.** 1. Les idées sociales dans le codex iuris canonici. 2. Les effets juridiques des fiançailles d'après le codex iuris canonici et les autres droits modernes. **C. Ethnologie právní.** 1. La communauté familiale chez les Indoeuropéens. 2. Origine et développement de la propriété collective. 3. Les formes du mariage chez les Indoeuropéens. 4. Le folklore juridique. **D. Právo orientální.** 1. Le mouvement occidental des études juridiques orientales. 2. La détermination des aires d'application et l'influence des droits orientaux. 3. L'influence des systèmes juridiques occidentaux (codes, lois et jurisprudence) sur les systèmes juridiques orientaux. 4. L'influence du droit romain sur le droit musulman. 5. La responsabilité civile et pénale en droit